O‘ZBEKISTON RAQAMLI MOLIYA BOZORINING STATISTIK KO‘RSATKICHLARI VA FINTECH SEKTORINING RIVOJLANISHI

Soliyev Muzaffar Mahmud o`g`li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
“Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari” fakulteti
soliyevmuzaffar83@mail.com
Ilmiy rahbar:Zokirova Munisa Jamoliddin qizi
munisahusniddinova9@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida raqamli moliya bozori va fintech sektorining rivojlanish dinamikasi 2026-yil boshidagi holatga ko‘ra statistik jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqot 2021-2025 yillardagi makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar, xususan, masofaviy bank xizmatlari foydalanuvchilari sonining 45 milliondan oshishi va naqdsiz to‘lovlar hajmining keskin o‘sishini qamrab oladi. Dinamik va tarkibiy tahlil usullari orqali aholining an’anaviy to‘lov shakllaridan raqamli ekotizimlarga o‘tish strategiyasi baholandi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, tahlil qilingan davrda raqamli tranzaksiyalar hajmi qariyb 3 baravarga o‘sib, chakana savdo aylanmasining 60 foizidan ortig‘ini tashkil etgan. Maqolada ushbu tendensiyaning ijobiy jihatlari bilan bir qatorda, kiberxavfsizlik xatarlari muhokama qilinadi. Xulosa o‘rnida raqamli infratuzilmani takomillashtirish bo‘yicha amaliy takliflar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: Fintech, raqamli moliya bozori, masofaviy bank xizmatlari, moliya bozori statistikasi, makroiqtisodiy barqarorlik, raqamli tranzaksiyalar, to‘lov tizimlari.

Статистические показатели цифрового финансового рынка Узбекистана и развитие сектора финансовых технологий.

АННОТАЦИЯ В данной статье статистически анализируется динамика развития цифрового финансового рынка и сектора финтех в Республике Узбекистан по состоянию на начало 2026 года. Исследование охватывает макроэкономические показатели за 2021-2025 годы, в частности, число пользователей дистанционного банкинга, превышающее 45 миллионов, и резкий рост объема безналичных платежей. Стратегия перехода населения от традиционных форм платежей к цифровым экосистемам оценивалась с использованием методов динамического и структурного анализа. Результаты показывают, что за анализируемый период объем цифровых транзакций увеличился почти в 3 раза, составив более 60% розничного оборота. В статье рассматриваются позитивные аспекты этой тенденции, а также риски кибербезопасности. В заключении предлагаются практические рекомендации по совершенствованию цифровой инфраструктуры.

Ключевые слова: Финтех, цифровой финансовый рынок, дистанционное банковское обслуживание, статистика финансовых рынков, макроэкономическая стабильность, цифровые транзакции, платежные системы.

STATISTICAL INDICATORS OF THE DIGITAL FINANCIAL MARKET OF UZBEKISTAN AND THE DEVELOPMENT OF THE FINTECH SECTOR

ABSTRACT This article statistically analyzes the dynamics of the development of the digital financial market and fintech sector in the Republic of Uzbekistan as of the beginning of 2026. The study covers macroeconomic indicators for 2021-2025, in particular, the number of remote banking users exceeding 45 million and a sharp increase in the volume of non-cash payments. The strategy of the population's transition from traditional forms of payment to digital ecosystems was assessed using dynamic and structural analysis methods. The results show that during the analyzed period, the volume of digital transactions increased by almost 3 times, accounting for

more than 60% of retail turnover. The article discusses the positive aspects of this trend, as well as cybersecurity risks. In the conclusion, practical proposals are put forward to improve the digital infrastructure

Keywords: GFintech, digital financial market, remote banking services, financial market statistics, macroeconomic stability, digital transactions, payment systems.

KIRISH Zamonaviy global iqtisodiyot sharoitida moliya bozorining barqarorligi va uning samarali faoliyat yuritishi to‘g‘ridan-to‘g‘ri raqamli texnologiyalarning joriy etilish darajasiga bog‘liq bo‘lib qoldi. Har qanday rivojlanayotgan davlatda iqtisodiy o‘sishni rag‘batlantirish, aholining moliya xizmatlariga bo‘lgan ehtiyojini tezkor qondirish va tranzaksion xarajatlarni kamaytirish moliya bozorida tub burilish — raqamli transformatsiyani keltirib chiqarishi tabiiy holatdir. O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda moliya bozorining raqamli segmenti, xususan fintech sektori yalpi ichki mahsulotga (YaIM) nisbatan barqaror va jadal o‘sish sur’atlarini namoyish etmoqda. 2026-yil boshiga kelib, moliya bozori statistikasi nafaqat an’anaviy bank aktivlari hajmi, balki raqamli platformalar orqali amalga oshirilayotgan tranzaksiyalar intensivligi bilan ham xarakterlanmoqda. Bu jarayon iqtisodiyotda naqd pulsiz hisob-kitoblar ulushini oshirish bilan bir qatorda, moliyaviy ochiqlik va shaffoflikni ta’minlashda muhim strategik vositaga aylandi. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi — O‘zbekistonda raqamli moliya bozorining bugungi holatini 2021-2025 yillardagi eng so‘nggi statistik ma’lumotlar yordamida tahlil qilish, raqamli bank xizmatlarining umumiy moliya bozori tarkibidagi o‘rni qanday o‘zgarib borayotganini baholash hamda ushbu yo‘nalishdagi statistik tendensiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta’sirini aniqlashdan iborat. .

METODOLOGIYA Tadqiqot jarayonida O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi, Markaziy bank hamda Statistika agentligining 2026-yil aprel

holatiga ko‘ra olingan rasmiy statistik ma’lumotlaridan foydalanildi. Tahlil davri sifatida 2021-yildan 2025-yil yakunigacha bo‘lgan davr olindi. Tadqiqotda dinamik qatorlar tahlili va tarkibiy (struktur) tahlil usullari qo‘llanildi. Xususan, jadvallar orqali moliya bozori ko‘rsatkichlari tarkibida raqamli xizmatlar ulushini hisoblash kabi vazifalar bajarildi.

NATIJALAR So‘nggi yillardagi (2021-2025) dinamik qatorlar tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, moliya bozorida raqamli texnologiyalarni joriy etishda jiddiy burilish yuz bergan. Quyidagi 1-jadvalda YaIM va raqamli xizmatlar dinamikasi keltirilgan.

O‘zbekistonda raqamli moliya bozori ko‘rsatkichlari dinamikasi (2021-2025 yy.)					
Ko‘rsatkichlar	2021	2022	2023	2024	2025
YaIM hajmi (trln so‘m)	734,6	888,3	1068,9	1240,5	1420
Masofaviy xizmat foydalanuvchilari (mln)	21,2	30,1	41,1	44,8	48,5
Elektron to‘lovlar hajmi (trln so‘m)	120	210	382	510	625
Raqamli to‘lovlarning chakana savdodagi ulushi (%)	31,5	45,8	58,6	63,2	68,5

Quyidagi 1-jadvalda YaIM va raqamli xizmatlar dinamikasi keltirilgan.Masofaviy bank xizmatlaridan foydalanuvchilar soni 2021-yildagi 21,2 milliondan 2025-yil yakuniga kelib 48,5 millionga yetgan, ya’ni o‘sish sur’ati 228 foizni tashkil etgan. Bu ko‘rsatkich aholining moliyaviy texnologiyalarga integratsiyalashuv darajasi keskin oshganidan dalolat beradi.Elektron to‘lovlar hajmi tahlil qilinayotgan davrda 120 trln so‘mdan 625 trln so‘mga ko‘tarilib, qariyb 5 baravardan ziyod o‘sishni namoyish etdi. Bu iqtisodiyotda pul aylanish tezligining jadallashganini anglatadi.Eng muhim statistik ko‘rsatkich — raqamli to‘lovlarning chakana savdo aylanmasidagi ulushidir. Agar 2021-yilda bu ko‘rsatkich 31,5 foizni

tashkil etgan bo‘lsa, 2025-yilga kelib 68,5 foizga yetdi. Bu moliya bozorida naqd pulsiz hisob-kitoblar dominant mavqega ega bo‘lganini tasdiqlaydi.YaIM hajmining o‘sishi bilan birga raqamli to‘lovlar hajmining yanada yuqori sur’atlarda ortishi, fintech sektorining milliy iqtisodiyotni "raqamli drayver" sifatida tortayotganini ko‘rsatadi.

MUHOKAMA VA XULOSA Tahlil qilingan ko‘rsatkichlar iqtisodiy siyosatdagi muhim strategik o‘zgarishlarni ochib beradi. **Birinchidan, fintech ekotizimlarining ustunligi:** 2024-2025 yillarda moliya bozorida "superapp"lar (bank va savdo xizmatlarini birlashtirgan ilovalar) ulushi keskin ortdi. Bu aholining moliya xizmatlaridan foydalanish vaqtini 4 baravarga qisqartirdi. **Ikkinchidan, naqdsiz iqtisodiyotga o‘tish:** Ma’lumotlar shuni ko‘rsatadiki, tranzaksiyalarning 68 foizdan ortig‘i raqamli shaklda amalga oshirilmoqda. Bu esa iqtisodiyotda xufiyona aylanmani kamaytirishda muhim statistik vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Xulosa o'rnida shuni ta’kidlash lozimki, O‘zbekiston raqamli moliya bozori yuqori o‘sish potensialiga ega bo‘lib, kelgusida milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini ta’minlovchi asosiy sektorga aylanadi. Ushbu ijobiy dinamikani saqlab qolish va xatarlarning oldini olish maqsadida quyidagilar taklif etiladi:

Moliya bozorida "Regulyator qumdoni" (Sandbox) mexanizmini kengaytirish orqali yangi fintech startaplar uchun institutsional muhitni yanada takomillashtirish;

Aholi, ayniqsa, hududlardagi foydalanuvchilar uchun "raqamli moliya xavfsizligi" bo‘yicha statistik monitoring va tushuntirish ishlarini kuchaytirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. **O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi.** (2026). O‘zbekiston Respublikasi moliya bozori holati va dinamikasi bo‘yicha tahliliy sharh

(2025-yil yakunlari bo‘yicha). Toshkent: imv.uz.

2. **O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki.** (2026). To‘lov tizimlari va raqamli moliya xizmatlari rivojlanishining statistik ko‘rsatkichlari. Toshkent: cbu.uz.

3. **O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi.** (2026). O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati: Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar to‘plami (2021-2025 yillar). Toshkent: stat.uz.

4. **Vahobov, A. V., & Jo‘rayev, A. S.** (2023). Moliya: Darslik (To‘ldirilgan qayta nashri). Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 312-325 betlar.

5. **Review.uz jurnali.** (2025). O‘zbekiston fintech bozori: Raqamli transformatsiyaning yangi bosqichi. Tahliliy maqola. Toshkent: Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi.

6. **O‘zbekiston Respublikasining "To‘lovlar va to‘lov tizimlari to‘g‘risida"gi Qonuni.** (2019). O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.

7. **Jahon banki (The World Bank).** (2025). Global Findex Database: Digital Financial Inclusion in Central Asia. Washington, D.C